

СУЧАСНІ НАУКОВІ УЯВЛЕННЯ ЩОДО ВИДІВ КОДИФІКАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА: ПЛЮРАЛЬНІСТЬ ПІДХОДІВ

Сергій Петрович РАЙЧЕНКО,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Дослідження видової різноманітності видів кодифікації законодавства обумовлюється чисельними науковими підходами та різноманітними критеріями, котрі потребують всебічного аналізу та узагальнення.

Зокрема, В. Антоненко пропонує наступні види кодифікації:

1. Мінімальна кодифікація, яка передбачає проведення інкорпорації зі збереженням змісту правових актів, оскільки інкорпорація полягає лише у зовнішній обробці законів, та все ж зумовлює і оновлення застарілих норм [1, с. 38]. Перевагою мінімальної кодифікації є досконаліша, доступніша та зручніша у використанні форма нормативних актів, що є результатом переробки законодавства [1, с. 38]. Значення такого виду кодифікації полягає у тому, що вона створює підґрунтя для проведення інших, більш поглиблених видів кодифікації, підсумовуючи при цьому попередню діяльність законодавця [1, с. 38]. Результатами інкорпоративної кодифікації є зібрання законів та звід законів [1, с. 38].

2. Медіальна кодифікація, у процесі якої вирішуються певні нові завдання, переглядаються уже вирішені, але разом з тим зберігається і старе законодавство [1, с. 38]. Результатом такої діяльності є оновлення, нова редакція прийнятих раніше законодавчих актів, до яких внесені нові положення. На думку автора, це підготовчий етап для проведення кодифікації [1, с. 38].

3. Максимальна кодифікація – найдосконаліший вид кодифікації законодавства. Її сутність – створення систематизованих законодавчих збірників, при формуванні яких законодавець має можливість створення нових правових норм за змістом та формою [1, с. 38]. Від попередніх видів кодифікації цей вид відрізняється тим, що її результатом є виникнення нового законодавчого акту, який тісно пов'язаний з існуючим в певній сфері законодавством, але, разом з тим, замінює його собою [1, с. 38]. Результатом максимальної кодифікації, як правило, є кодекс [1, с. 38].

Такий критерій як обсяг кодифікації використовує І. Борщевський для виокремлення її видів. Дослідник наголошує на тому, що залежно від обсягу вирізняють три види кодифікації: загальна, галузева та спеціальна [2, с. 20].

Загальна кодифікація передбачає створення ряду кодифікованих актів в усіх галузях законодавства з наступним узгодженням системи таких актів шляхом прийняття «Кодексу кодексів» [2, с. 20].

Галузева кодифікація охоплює нормативно-правові акти окремої галузі або підгалузі законодавства. Значна частина галузей сучасного законодавства України кодифікована [2, с. 20].

Спеціальна кодифікація має на меті групування норм одного або декількох правових інститутів у межах окремої галузі або підгалузі законодавства [2, с. 20].

Майже аналогічну точку зору щодо видів кодифікації має Є. Гетьман, який вказує, що на підставі проведеного аналізу основних видів кодифікації законодавства названа послідовність їх проведення: галузева, спеціальна, міжгалузева й загальна. Своєю чергою, сьогоднішній день для України найбільш актуальними є галузева та спеціальна кодифікація законодавства [3, с. 100].

Л. Музика вважає, що кодифікація поділяється на види в залежності від:

- сфери дії акту (загальнодержавна, відомча, місцева) [4, с. 272];
- за предметом (галузева та комплексна) [4, с. 272];
- за об'ємом матеріалу (часткова, загальна та генеральна) [4, с. 272];
- за ступенем і характером переробки законодавства [4, с. 272];
- за формою кодифікованого акту (Конституція, Основи, Кодекс, Звід законів, Збірник, Систематичне зібрання, Правила, Устав, Положення, Регламент) [4, с. 272].

Також в науковій літературі в контексті видів кодексів та об'єктів кодифікації (за А. Ясіновською) виокремлюються наступні види кодифікації: (загальна, галузева, міжгалузева, спеціальна); за обсягом кодифікації - завершені, незавершені; за ступенем модернізації: (традиційні, новаційні); за предметом регулювання: (життєзабезпечення людини і суспільства, природоресурсні, правоохоронні, транспортні) [5, с. 62].

Аналіз сучасних науково-концептуальних підходів щодо видового розмаїття кодифікації законодавства засвідчує відсутність універсалізації підходів щодо форм кодифікації.

Список використаних джерел:

1. Антоненко В. О. Кодифікація як самостійна форма систематизації правових джерел. Форум права. 2009. № 3. С. 35-42.
2. Борщевський І. В. Теоретичні засади кодифікації законодавства. Вісник Одеського національного університету. 2007. Т. 12. Вип. 11. С. 16-21.
3. Гетьман Є. А. Кодифікація законодавства України: загальна характеристика, особливості, види : монографія / Є. А. Гетьман. Х. : Право, 2012. 192 с.
4. Музика Л. А. Окремі питання кодифікації: цивільно-правовий аспект. Наука і правоохорона. 2014. № 2 (24). С. 268-274.
5. Ясіновська А. Загальнотеоретична характеристика кодексів. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2012. Вип. 56. С. 59-64.